

Meddelelser...

DANSK
ADELSFORENING

JULI 2013

Meddelelser

Udgives af:

Dansk Adelsforening
c/o Advokat, kammerherre Henrik baron Wedell-Wedellsborg
Nørregade 21, 1165 København K.
E-mail: ww@bruunhjeje.dk

Redaktør:

Producer Anna von Lowzow
Estruplund, 8950 Ørsted
E-mail: anna.lowzow@nordiskfilm.com

Indlæg:

Ja tak. Sendes til anna.lowzow@nordiskfilm.com

Annoncer og medlem af redaktionen:

Redaktør Elisabeth komtesse Ahlefeldt-Laurvig
"Havehuset", Eriksholmvej 42, 4390 Vipperød
E-mail: e.ahlefeldt@gmail.com

Bestyrelsen:

Advokat, kammerherre Henrik baron Wedell-Wedellsborg (formand)
Redaktør Elisabeth komtesse Ahlefeldt-Laurvig
Greve Henrik Holstein
Producer Anna von Lowzow
Advokat Casper greve Moltke
Cand. jur. Marc Bruun de Neergaard
Administrerende direktør Erik baron Rosenkrantz

Danmarks Adels Aarbogs redaktion

Redaktør af præsenslisterne (ansvarshavende): Lektor, ph.d. Lars Bisgaard
Campusvej 55, 5230 Odense M. Tlf. 65 50 21 58, Mobil 22 87 44 63
E-mail: bisgaard@hist.sdu.dk

Redaktør af stamtavlerne:

Historiker, forskningsbibl., cand.mag.
Mogens Krag sig Jensen
Campusvej 55, 5230 Odense M. Tlf. 65 50 26 85.
E-mail: mogens.k@bib.sdu.dk

Indmeldelse:

www.adelsforeningen.dk

eller

Indmeldelse og adresseændring:

Greve Henrik Holstein
Roskilde Kloster, Sankt Peders Stræde 8A, 4000 Roskilde
E-mail: hh@9n.dk

Kære læsere!

Så gik det år for Dansk Adelsforening.

Vi holdt generalforsamling på Gisselfeld, og det var noget af en oplevelse. Ikke blot fortalte Henrik Wedell-Wedellsborg yderst interessant om stedets historie, der blev også serveret dejlig frokost og en fin rundvisning bagefter. Det var for mange af de fremmødte – og dem var der rigtig mange af! – en stor oplevelse. Vi bringer masser af fotos fra denne festlige dag.

Nu hvor vi er ved jomfruklostrene, så skriver Anne Sophie Scavenius om det at være ung stiftsdame i Vallø og om de aktiviteter, som Vallø er begyndt at holde for stiftsdamerne.

Jeg skal her gøre opmærksom på, at indskrivningerne til Vallø efter en åre-rækkes stilstand nu igen er åbne, og det er bare om at få skrevet sine døtre ind. Man får ikke blot æren i at være indskrevet og modtager Valløbåndet og bryststjerne ved det 18. år. Man får også det med sig, at man er bærer af et stykke gammelt, dansk adelshistorie.

Frederikke Dannemand var efterkommer af et kongeligt vildskud – et uægte barn, dengang den slags var helt acceptabelt. Hendes far var kong Frederik 6.s eneste søn, født af danmarkshistoriens sidste officielle maitresse, og ophøjet til lensgreve Dannemand, idet han selvfølgelig ikke talte med i arverækken til den danske trone. Ting har det med at gentage sig... lensgreve Dannemands datter var også født uden for ægteskab! Glæd Jer til at læse Iben Bjurners historie om lensgreve Dannemands datter Frederikke.

Og så er det dejligt, at nogle af vores medlemmer tager os på ordet, når vi skriver, at vi gerne vil have bidrag og historier fra de forskellige familier.

Lise Grevenkop-Castenskiold har rejst i sin farfars fodspor i Kenya, og hun beretter – også med sin fars hjælp – om livet dengang og nu. I de gode gamle dage rejste mange adelige til Afrika. Nogle for at bosætte sig, andre for at gå på jagt. Blandt de sidstnævnte er bl.a. lensgreve Mogens Krag-Juel-Vind Frijs fra Frijsenborg. Men den historie må komme en anden gang. Måske er der en efterkommer her, som vil skrive om ham i Meddelelser en dag? Og Karen Blixen-Finecke ikke at forglemme....

Som flere andre adelige familier, så har Mothslægten også stærke bånd tilbage til de Vestindiske øer. Læs om Mothsagaen, hvor tre generationer i Moth familien residerede i Vestindien og til Mothsborgen i Danmark, hvor familien samledes for at fejre oldeforældrenes bryllupsdag i 2012.

Den internationale paraplyorganisation, CILANE, holder deres delegeretmøde i København den sidste weekend i august. Der er arrangeret en stor fest for unge og ældre i Schimmelmans gamle palæ – Odd Fellow Palæet i Bredgade. Se annonceringen i bladet og meld Jer til arrangementet. Det bliver alle tiders.

Realdania har en runde tilbud til herregårdene, hvor 10 projekter kan udvikles til forbedring af forretningen på herregården. Ydermere søger Gammel Estrup Herregårdsmuseet – som gør et fantastisk arbejde for at oplyse om herregårdenes historie – en fajanceovn fra 1700-tallet. Er der mon nogle af vores medlemmer, som har sådan én liggende på loftet, fordi den engang er taget ned til fordel for en radiator? Så ved man ikke lige, hvad man ellers skal gøre af den, er jeg sikker på, at den kan komme til ære og værdighed på Gl. Estrup Herregårdsmuseet.

Vi har fået en del nye medlemmer fra de danske adelige familier i Norge. Vi byder Jer velkommen og glæder os over, at I har interesse i Dansk Adelsforening. Vi efterlyser altid gode historier, og vil meget gerne høre mere om de familier, som bor i Norge.

Rigtig god sommer

Anna von Lowzow

Abonnement på Meddelelser

Har du ikke mulighed for at blive medlem af Dansk Adelsforening, kan du alligevel modtage Meddelelser. Det koster 150,- om året. Tegn et abonnement på www.adelsforeningen.dk

Generalforsamling på Gisselfeld

Vi kunne næsten ikke være der! Ca. 140 medlemmer af Dansk Adelsforening mødte op for at høre bestyrelsens beretning om året, der er gået. Og da alt det "kedelige", som var en tjepe information fra bestyrelsen om dette og hint, satte vi os godt til rette for at høre Henrik Wedell-Wedellsborgs farverige foredrag om Gisselfeld og dets ejere og senere bestyrere igennem tiden. Her var et galleri af personer, alle omtalt med respekt, men som havde deres særlige evner til at ende i ballade, og seneste grevefejde er blot den sidste i rækken.

En meget velsmagende frokost blev serveret af Gisselfelds restaurant Villa Gallina, og så var det tid til rundvisning, hvor den ene herlighed inden for kunst og kultur efterfulgte den anden i form af malerier, indbo og porcelæn. Mange medlemmer har gentagne gange været til vores årlige generalforsamling, og i år var en del nye mødt op. Det er herligt, at der blandt medlemmerne er så stor en interesse for vores forening, og vi glæder os til at byde velkommen igen næste år. (AvL)

*Agnete Dirckink-Holmfeldt og
Niels Christian von Holstein*

*Anne og Jørgen Nexøe-Larsen
med Peter Conradt-Eberlin*

*Bent Otto og Marianne
Danneskiold-Samsøe*

*Besøg fra Vallø. Dekanese
Marianne Bardenfleth, Inger
Clausen og Ellen Knuth*

*Bettina Castenskiold-Benzon,
Christian Lerche-Lerchenborg,
Elisabeth og Iver Rantzau*

*Charlotte Scheel med datter,
Chanel og mand,
Niels Willumsen*

*Christian og Inga Lerche-
Lerchenborg med Thomas
Ahlefeldt-Laurvig-Lehn*

*Claes Moth med døtrene, Mia,
Christin og Emilia Moth*

*Dorthe og Peter Iuel med
Karin af Rosenborg*

*Cai Asmus von Rumohr
og Tito Granow*

Elizabeth Ahlefeldt-Laurvig-Lehn og Preben Ahlefeldt-Laurvig.

Én stor familie. Birgitte Lerche med sin mand Michael Barlach, Erik og Kirsten Lerche. Anna von Lowzow. Inga, Christian, Christian og Amalie Lerche.

*Erik Rosenkrantz,
Ann Lis og Niels Iuel*

*Johan og Anne Birgitte de
Mylius*

*Henrik Holstein Niels Thomas
og Dorothea Bruun de Neergard*

*Henrik og Jens Christian
Buchwald*

*Frants Buchwald med sin fars
kusine Else Beate Buchwald*

Klavs von Lowzow

*Niels de Bang og
Inga Lerche-Lerchenborg*

Niels Erik Treschow

Niels og Inge de Bang

*Niels Thomas Bruun
de Neergaard, Amalie Lerche-
Lerchenborg og Dorothea
Bruun de Neergaard*

*Sissel Rasmussen,
Christian Bardenfleth
og Minna af Rosenborg*

*Ulrik von Bülow med sin datter,
Christine*

Fremtidens Herregård

Realdania har tidligere støttet projekter på de danske herregårde med fokus på fremtiden. Hvad kan der gøres for at forbedre forretningen på de herregårde, som vi alle har det ene eller andet forhold til? Nu afsætter Realdania 75 mio. kr. til at udvikle og realisere op mod 10 projekter gennem en ny kampagne.

Fremtidens Herregård lancerer ny idékonkurrence

På Lolland bliver Søllestedgaards tomme hestestald snart omdannet til centrum for produktion og formidling af bæredygtigt sukker. Gram Slot er på vej til at blive Sønderjyllands erhvervsmæssige og kulturelle fyrtårn gennem nyindretning af kostalden og den store holstenske lade. Og på Borreby ved Skælskør står herreborgens højloftede ridehus fra 1500-tallet færdigt som teatersal til glæde for lokale beboere og besøgende. Det er blot få eksempler på de i alt 24 projekter, der indtil nu har modtaget støtte gennem Realdanias kampagne Fremtidens Herregård.

Med afsæt i kampagnens positive resultater inviterer Fremtidens Herregård nu til en ny idékonkurrence, hvor herregården kan byde ind med gode idéer til, hvordan herregårdens bygninger og omgivelser kan aktiveres, så de

Kostalden på Søllestedgård

Søllestedgård

bidrager til dynamik og livskvalitet i landdistrikterne. Det kan være som ramme om erhverv, turismetilbud, mødesteder og nye oplevelser - eller noget helt andet.

Med støtte fra et fagligt rådgivningspanel vælger Realdania cirka 10 projek-
tidéer, som efterfølgende skal videreudvikles til skitseprojekter. Og til slut
vil 5-10 projekter blive udvalgt til at modtage støtte til realisering.

Læs mere på www.fremtidensherregård.dk

Fotos: Jørgen Jørgensen

Cafebygning på Borreby

Frederikke Dannemand, en uægte grevedatter

Af Ibena Bjørner

Af kong Frederik VI og hans maitresse Frederikke Benedicte Dannemands fire børn efterlod de tre sig efterkommere. Den direkte mandslinje satte alligevel kun et enkelt uægte, men dog accepteret skud via den ene søn Frederik Vilhelm, der blev far til datteren Frederikke. Om hende er der ikke skrevet meget i den ellers veldokumenterede beretning om familien Dannemand, og derfor følger hendes historie her.

I henved 30 år førte kong Frederik VI (1768-1839) to familieliv – et hos sin dronning Marie Sophie Frederikke og deres to døtre og et hos sin maitresse Frederikke Benedicte Dannemand (1790-1862) og deres fire fælles børn. Historien om kongens anden familie med fru Dannemand er blandt andet fortalt af Harald Jørgensen i *Personalthistorisk Tidsskrift* 1982 i artiklen *En kongelig familiehistorie*¹ og af Michael Bregnsbo i bogen *Til venstre hånd* (2010).² Den skal kort refereres nedenfor for at skitsere baggrunden for Dannemandslægten og denne artikels hovedperson, Frederikke Dannemand (1832-1869), barnebarn af Frederik VI og hans maitresse.

Den yngre Frederikkens farmor, Frederikke Benedicte Dannemand, født Andersen Rafsted,³ var danmarkshistoriens sidste officielle, kongelige maitresse. Hun kom fra en ydmyg baggrund som datter af en brøndborer ved Holmen og voksede op i Nyboder. Der findes flere forskellige forklaringer på, hvorfor hendes veje alligevel krydsede majestæten ved en audiens i sommeren 1808.⁴ En af dem var, at Frederikke skulle have maje-

Frederikke Dannemand "den Ældre" vandt med tiden samfundets agtelse efter en upopulær begyndelse. Hans Hansen, 1812. Frederiksborgmuseet.

Hver en københavnner kendte i samtiden til Frederik VI's bonusforhold til fru Dannemand. Portræt af C.W. Eckersberg, 1833. Frederiksborgmuseet.

stæten underskrift på en ansøgning i forbindelse med en stilling som korist ved Det Kongelige Teaters syngeskole.⁵ Under alle omstændigheder forelskede kongen sig i den unge pige, som indtil hans død i 1839 var at finde ved hans side i tykt og tyndt. Forholdet blev kun afbrudt af en kortere pause i 1815-1818, fordi Frederikke fik et barn med en svensk købmand, William Åbjørnson, mens Frederik VI selv opholdt sig på Wienerkongressen og havde en affære med den østrigske skuespillerinde Caroline Seuffert.⁶ Frederikke Dannemand blev aldrig gift med majestæten til venstre hånd, men fik derimod rang af oberstinde, et bevis på den militærelskende konges gunst. Hendes fire børn med kongen blev adlet under navnet Dannemand, et efternavn med betydningen »brav« og »pålidelig«, som majestæten gav sin anden familie og Frederikke, der i samtiden kendtes som fru Dannemand. I direkte mandslinje kom familien kun til at strække sig til den uægte datter af den ene søn, lensgreve Frederik Vilhelm Dannemand (1813-1888).

Den uægte datter

Lensgreve Dannemands datter Frederikke blev født uden for ægteskab og døbt den 21. september 1832.⁷ I dåben fik hun det særprægede mellemnavn

Nyboder ser renere ud på dette maleri, end da Frederikkes farmor voksede op der. Man glemte i mange år ikke, hvor Frederik VI's maitresse, "Nyboder-Rikke", kom fra. Området var kendt for sin hængende pøbel!

Kirederf – sin far og farfars navn Frederik stavet bagfra. Sit fornavn delte hun i øvrigt navn med sin farmor. At lensgreve Dannemand, som kun var 19 år gammel, da datteren kom til verden, skulle gifte sig under sin stand med pigens mor, den borgerlige Marie Christensen, var sandsynligvis utænkeligt. Kirkebøgerne røber da også, at hun i stedet giftede sig med strømpevæversvend Rasmus Nielsen,⁸ og at hun i 1846 indgik sit ægteskab nummer to med major Christen Ryberg Munch.⁹ Han var inspektør ved Frederiks Hospital i København.

Omkring tidspunktet for datterens fødsel var Frederik Vilhelm Dannemand løjtnant i Gardehusarregimentet.¹⁰ Han boede ifølge folketællingen i 1834¹¹ sammen med sin mor, sine søstre og en stab på ti tjenestefolk i et herskabeligt hus på Toldbodvejen 289, det nuværende Esplanaden 34-36. Ejendommen og nabohuset i nummer 288 blev officielt købt af familien i 1836, men Frederik VI havde allerede i 1812 indlogeret sin maitresse der.¹² Også Frederik Vilhelms lille Frederikke kom til at vokse op i disse huse. Hun blev nemlig som syvårig officielt adopteret af sin farmor, oberstinde Dannemand. Det var den 5. februar 1839. Hun var – omend uofficielt – det første barnebarn i familien, og det var ikke unormalt at placere uægte børn hos familie-medlemmer førhen for at forsøge at sikre deres overlevelse.

Frederikke boede muligvis hos farmoderen, allerede fra hun var helt lille, for oberstinde Dannemands egne børn var på dette tidspunkt ved at være voksne. Døtrene Louise Frederikke (1810-1888) og Caroline Augusta (1812-1844) blev gift i henholdsvis 1836 og 1837 med premierløjtnant Vilhelm Zachariae og chefen for Den Kongelige Livgarde Frederik Schack-Brockdorff. Frederik Vilhelm ægtede i 1840 Franciska von Scholten, mens den anden søn, Frederik Valdemar (1819-1835), var død som kun 16-årig. Før Frederik Vilhelm blev gift, var han ofte på rejse både i Danmark og udlandet, og oberstinde Dannemand havde derfor i stedet selskab i sin lille navnesøster. I adoptionsansøgningen skrev hun: »Da jeg har fattet megen kærlighed for dette barn og ønsker at virke, hvad jeg formår, til dets fremtidige vel, ønsker jeg at adoptere hende som min datter, således at hun bærer navnet Dannemand.«¹³ Fru Dannemand tilføjede dog, »... at jeg efter omstændighederne ei ser mig istand til at fremlægge bevis fra barnets nærmeste pårørende om, at der intet er til hinder fra deres side i adoptionen, men jeg forsikrer, at dette virkelig er tilfældet.«¹⁴ Man skilte ikke med familiens uægte familieforhold udadtil.

Adoptionsansøgningen blev alligevel imødekommet på trods af den manglende dokumentation; vel netop fordi kongen var bekendt med sagens natur

Foto fra Det Kongelige Bibliotek af Frederikke Dannemand.

og slægtsforholdet. Den lille Frederikke blev således opdraget hos fru Dannemand i hendes hus på Toldbodvejen. Her finder man hende i folketællingen for 1840 som adoptivdatter under navnet Frederikke Kereders de Dannemand¹⁵ og igen i 1845 og 1850, denne gang som »datter«.¹⁶ Hun fik også lov at føre det adelige familievåben, som var givet familien af Frederik VI. Det blev stadfæstet ved et kongeligt reskript af den 11. november 1839 få uger før kongens død, stilet til »Os elskelige fru v. Dannemand«. Kongen gav den begrundelse, at »det af Dig ifølge Vor allerhøjeste bevilling af 5. februar 1839 adopterede pigebarn med undtagelse af arveret efter Dig ganske er at betragte som Din egen datter ... «.¹⁷

Familien Dannemand fik sit slægtsvåben efter familiens adling i 1829.

En del af familien Dannemand

Frederikke var medlem af familien på lige fod med de andre børn, som pastorinde Pauline Petersen fortæller i sine erindringer. Pastorinden kendte oberstinden og hele familien godt via sin mand, pastor ved Kastelskirken

Henrik Petersen, som var huslærer for Dannemand-børnene, også den lille Frederikke. Selv om Pauline Petersen ikke var en subjektiv kilde, får vi alligevel et lille, personligt kig ind i Dannemand'ernes verden via hendes beretning.

»Frederik Dannemand havde en naturlig datter med en ung pige ... Fru Dannemand tog det lille pigebarn til sig, og hun blev opdraget som hendes egen datter, kaldte hende *moder*, kongen *fader*. Denne elskede dette barn og morede sig meget over hen-

Frederikke "den Yngre" voksede op hos sin farmor, som så sådan ud på sine ældre dage i 1861. Det Kgl. Bibliotek.

Frederikkes far og hans bror og søstre som børn. F.C. Camradt, 1821. Familieej.

des barnlige indfald. Min mand læste med hende, og da hun besøgte os med en af sine legekammerater, og da hun var omtrent jævnaldrende med vor søn, Harald, legede de tre små bl.a. »Tampen brænder«. Den lille Frederikke var henrykt over denne nye leg, og fru Dannemand fortalte næste dag, at den gamle konge havde løbet sig ganske træt for at lege »Tampen brænder« med hende. Hun vidste næppe andet, end at Frederik Vilhelm var hendes broder.«¹⁸

Indtil omkring 1847-48 boede den yngre Frederikke hos sin farmor på Toldbodvejen 289, hvorefter de begge flyttede over i naboejendommen nummer 288, hvor svigersønnen Frederik Schack-Brockdorff logerede med sine to børn. Hans hustru Caroline Augusta var død allerede i 1844. Fru Dannemand boede her med adoptivdatteren og senere også sine to forældreløse børnebørn efter Frederik Schack-Brockdorffs død, indtil hun selv gik bort i 1862.

Sandheden om Frederik Vilhelm, den uægte Frederikkes far, må være gået op for datteren, da hun blev større, for efter farmoderens død flyttede hun ind hos ham på hans gods Aastrup ved Tølløse på Midsjælland. Aastrup var blevet Frederik Vilhelm Dannemands efter hans ophøjelse i lensgrevestanden.¹⁹ En anden mulighed kunne være, at Frederikkes

Aastrup Kloster ved Tølløse nær Holbæk stod færdigt i 1613. Lensgreve Frederik Vilhelm Dannemand opførte en ekstra fløj i 1857. Datteren Frederikke boede på godset fra 1863 til sin død seks år senere.

Lensgreve Frederik Vilhelm Dannemand, her foreviget i 1877. Det Kgl. Bibliotek.

nye bopæl på godset var en simpel foranstaltning med henblik på at gå til hånd hos familien og »broderen«, nu da hun selv var ugift.

Frederikke fik i arv efter farmoderen tildelt 25.000 rigsdaler.²⁰ Beløbet svarer til omtrent 3.304.500 kr.,²¹ og var derfor en betydelig formue. Pengene blev administreret som særeje af Overformynderiet, selv om det i adoptionsansøgningen stod

skrevet, at hun ikke kunne arve fru Dannemand. Hun fremgår derimod ikke af den slægshistoriske Aastrup-bog²² som arving efter faderen og stedmoderen Louise Christiane Dannemand (lensgrevens anden hustru), da deres testamente blev udfærdiget i 1857.

Hvordan den yngre Frederikke Dannemand levede sit voksne liv, vides der ikke meget om, for samtidens kilder tier af uvisse årsager på dette punkt. Måske var hendes tilstedeværelse ikke noget, man skilte med på grund af den uægte familiebaggrund. Der eksisterer så vidt vides heller ingen malerier af hende, selv om resten af familien – selv Nybodemadammen Malene Grejsdatter, som var mor til Frederikkes farmor, oberstinden – er foreviget og hænger på Aastrup Kloster. Heller ikke Aastrupbogen bidrager med detaljer om Frederik Vilhelms datter, selv om hun boede på godset i sin livlige stedmoder, lensgrevinde Louise Christiane Dannemands, tid. I bogen findes ellers en fyldig beskrivelse af lensgrevindens personlighed, liv og levned på Aastrup Kloster. Frederikke Dannemand døde den 24. september 1869, ugift, uden arvinger og kun 37 år gammel. Hun efterlod en formue på 30.000 kr. – 1.982.700 kr. omregnet fra år 1900-priser²³ og derfor reelt en anelse højere i nutidskroner – til et legat for uformuende konfirmander i Soderup Sogn, som hendes far Frederik Vilhelm Dannemand herefter bestyrede til sin død. Frederikke ligger begravet på Soderup Kirkegård mellem Hvalsø og Tølløse på Midtsjælland ligesom sin far lensgreve Dannemand og hans tre hustruer.

Frederikke Dannemand "den Yngre" havde en slående lighed med sin kongelige farfar, Frederik VI.

Tre hustruer – men ingen børn

Frederik Vilhelm Dannemand var gift tre gange, men fik ingen børn med sine hustruer. Han indgik i 1840 ægteskab med Francisca von Scholten (1820-1844), der var datter af generalguvernør for de vestindiske øer Peter von Scholten. Efter hendes tidlige død af tuberkulose i 1844 giftede lensgreven sig igen i 1845, denne gang med komtesse Louise Christiane Schulin (1815-1884), hvis far var den indflydelsesrige lensgreve Sigismund Ludvig Schulin til godset Frederiksdal. I Frederik Vilhelm og Louise Christiane Dannemands testamente fra 1857 oprettedes fonden til Det grevelige Dannemandske Stift for godset Aastrup, herefter kaldet Aastrup Kloster, som fungerede som jomfrukloster og bolig for ugifte kvinder af lensgrevens egen slægt og hans hustruers i perioden 1928-1988. Efter Louise Christians død i 1884 ægtede Frederik Vilhelm samme år den borgerlige Regine Laursen, født Nielsen (1840-1886).

Den uægte grevedatter, Frederikke Dannemand, kan dermed regnes som den eneste direkte efterkommer af lensgreven og slægten Dannemand i mandslinie. Efterkommerne skal ellers findes i familierne til de to søstre til Frederik Vilhelm Dannemand, Louise Frederikke og Caroline Augusta. Deres efterslægt bærer i dag blandt andet navne som Scheel, Grevenkop-Castenskiold og Lüttichau.²⁴ Selv om Frederikke Dannemand så vidt vides hverken har efterladt sig breve eller andre skriftlige vidnesbyrd om sit liv og levned eller er blevet forevigt af samtidens malere, var hun umiskendeligt en del af en af 1800-tallets kendte familier. Den uægte datter med de royale aner blev som hendes far før hende et accepteret medlem af en adelsslægt, som omend kortlivet alligevel har sat sit fingeraftryk i danmarkshistorien.

Artiklen er redigeret af Personallhistorisk Tidsskrifts redaktion og bragt i Personallhistorisk Tidsskrift 2012:2.

Kilder

Bering-Liisberg, Henrik: *Kvinder i dansk historie*, 1916

Danmarks Adels Aarbog 1957-58, 1957

Jørgensen, Harald: En kongelig familiehistorie, *Personalthistorisk Tidsskrift*, 1982

Petersen, Pauline: *Memoirer og Breve*, bind XXXI, 1971

Stenfeldt, Niels: *Om Aastrup Hovedgård på Sjælland*, 1933

Wedell-Wedellsborg, Vilhelm: *Ægteparret Dannemand på Aastrup*, 1997

Iben Bjurner, f. 1972, er cand.mag. i engelsk og litteraturvidenskab fra Københavns Universitet med efteruddannelse i journalistik og webformidling fra Danmarks Journalist- og Mediehøjskole. Hun skriver om kulturhistoriske emner som freelancejournalist, og arbejder til daglig som kommunikator og projektkoordinator i Realdania. E-mail: ibenbjurner@hotmail.com

Noter

1 Harald Jørgensen: En kongelig familiehistorie i *Personalthistorisk Tidsskrift*, 1982

2 Michael Bregnsbo, Til venstre hånd, 2010

3 Rigsarkivet i København: Holmens Kirkes kirkebog 1784-1792: Opslag 314. Frederikke Dannemand blev født i København den 6. august

1790 og døbt Frederikke Benedicte Rafsted den 15. august samme år. Hendes forældre var borer ved Holmen Morten Andersen Rafsted og Malene Gregersdatter.

4 Henrik Bering-Liisberg: *Kvinder i dansk historie*, 1916, s. 57

5 Pastorinde Pauline Petersen: *Memoirer og Breve XXXI*, Pastorinde Pauline Petersens Erindringer, 1971, s. 135

6 Caroline Seuffert, 1795-1873, Frederik VI's elskerinde, som kongen mødte på Wienerkongressen i 1814-15. Caroline Seuffert modtog en betydelig pension fra Danmark resten af sit liv efter sit bekendtskab med kongen.

7 Rigsarkivet i København: Gentofte Sogns kirkebog 1826-1839: Opslag 124

8 Harald Jørgensen: En kongelig familiehistorie i *Personalthistorisk Tidsskrift*, 1982, s. 147

9 Rigsarkivet i København: Vor Frelser Kirkes kirkebog 1835-1847: Opslag 137. Her ses det, at major Ryberg den 28. januar 1846 giftede sig med en Birgitte Marie Christensen, der var fraskilt Rasmus Nielsen.

10 Danmarks Adels Aarbog, 1957-58, s. 4. Lensgreve Frederik Vilhelm Dannemand fandt sin livsgerning i hæren som blandt andet ritmester, major og oberstløjtnant.

11 Dansk Demografisk Database, København (Staden), Sankt Annæ Øster Kvarter, Toldbodvejen 289, 1, FT-1834

12 Harald Jørgensen, s. 133

13 Harald Jørgensen, s. 147

14 Harald Jørgensen, s. 147

15 Dansk Demografisk Database, København (Staden), Sankt Annæ Øster Kvarter, Toldbodvej 289, Gaarden, 1624-F1, FT-1840

16 Dansk Demografisk Database, København (Staden), Sankt Annæ Øster Kvarter, Toldbodvej 289 – 290 A, 1, FT-1845 og København (Staden), Sankt Annæ Øster Kvarter, Toldbodvej 288, stueetagen, 591, FT-1850

17 Harald Jørgensen, s. 147

18 Pauline Petersen, s. 142

19 Danmarks Adels Aarbog, 1957-58, afsnit II, s. 3:

»Af børnene optoges den ældste søn ritmester Frederik Vilhelm Dannemand ved reskript af 3. oktober 1839 i lensgrevelig stand«. Lensgreve Dannemand købte Aastrup Gods i 1842. I 1857 blev det efter en nyoprettet fundats, »Det grevelige Dannemandske Stift Aastrup«, bestemt, at ugifte døtre af efterslægten efter lensgreven skulle kunne tage ophold der, deraf navnet Aastrup Kloster. Klosteret fungerede efter fundatsen indtil 1988.

20 Harald Jørgensen, s. 151: Fru Dannemands testamente af den 18. oktober 1860.

21 Omregningen mellem rigsdaler og kroner kan kun foretages fra år 1900 ifølge Danmarks Statistik. 3.304.500 er 2011-beløbet svarende til 25.000 rigsdaler.

22 Om Aastrup Hovedgaard på Sjælland er en samling af slægtshistoriske fortællinger om ejerne af Aastrup Gods sammenfattet af Niels Stenfeldt i 1933.

23 Beløbet er omregnet fra 1900-priser via Danmarks Statistik.

24 Danmarks Adels Aarbog, 1957-58, afsnit II, s. 3-16

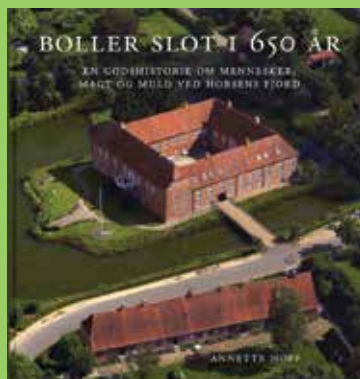
Boller Slot i 650 År

Af Annette Hoff

Forlaget Wormianum

Her har vi en pragtbog med en spændende godshistorie, hvor alle aspekter af herregårdsliv er taget med.

De fleste forbinder Boller med Kirsten Munk – Christian IV's hustru – da hun var kommet i unåde altså. Men længe før residerede Rosenkrantz'erne der, og senere var stedet også en del af Grevskabet Frijsenborg i mange år. Bogen fortæller levende om alle disse ejere – og alle de andre.

Styrken ved denne bog er kombinationen af at se stedet som et selvstændigt lokalsamfund med beskrivelse af det liv, der blev levet her, og samtidig få sat dette liv i danmarkshistorisk perspektiv. Mennesker er i centrum, først og fremmest ejerne, og alle de forskellige typer medarbejdere, som har været en del af herregården igennem tiderne - ja selv uægte børn er kommet med. En herregård består også af meget andet f.eks. kirke, møller, traktørsteder, have, land- og skovbrug og jagtvæsen. Også livet omkring alt dette er med i bogen.

Der er mange interessante skæbner og mange pudsige bokshistorier. Blandt disse er også nogle gode oversigter over børn – dem var der mange af – og om ejere, så man har en chance for at beholde overblikket.

Forfatteren Annette Hoff har gravet dybt i kilderne og fået samlet en fascinerende historie. Det har været en kæmpe opgave at få styr på det hele, og det er imponerende, hvor fint al den viden er disponeret. Det er en bog, der er sjældent godt dokumenteret og rigt illustreret med mange nye fotos. Nyd den, også selvom man ikke kommer fra Horsens og omegn.

Elisabeth Ahlefeldt-Laurvig

Eksklusive tryksager...

- til både hverdag og fest

Brevpapir & Visitkort

Konvolutter

Invitationer

Menu- & Bordkort

Gå-til-bords kort

Bøttekort med kuverter

- med prægning, ståltryk eller relieftryk

Fladså Grafisk

Vordingborgvej 43 . 4700 Næstved . Tlf. 55 96 04 00

mail@fladsaagrafisk.dk . www.fladsaagrafisk.dk

BØGER KØBES

DREJER DET SIG OM EN ENKELT SJÆLDEN BOG
ELLER EN HEL BOGSAMLING, SÅ KONTAKT OS VENLIGST.

PETER GROSELLS ANTIKVARIAT

LÆDERSTRÆDE 15 . 1201 København K. . Tlf. 33934505

www.grosell.dk . info@grosell.dk

Mothsagaens vestindiske kapitel

>>”I morgen” har fordærvet mangen mand<< (Mathias Moth’s Ordbog).

Af Jørgen Moth

Lørdag den 28. april 2012 samledes en lille flok af en gren af Moth-familien i ”Rundsalen” i ”The Magic Garden” i Fredensborg. Rundsalen var i dagens anledning døbt ”Mothsborgen” og datoen var valgt for at fejre bryllupsdagen for oldeforældrene til Claes Henrik Moth og Jørgen Moth, der som de to ældste i hver sin ”kvist” af denne gren af Moth-familien havde trommet sammen til festen. Udvendigt er ”Mothsborgen”

(”Rundsalen”) holdt i farverne okker og grønt, og turister der har besøgt de Danske Vestindiske Øer, vil genkende disse farver fra fortet Christiansværn i Christiansted på St. Croix.

Christiansværn

Mothslægten har dog endnu stærkere bånd til Danmarks kolonitid i Caribien end farvesammenfaldet! Og festen i ”Rundsalen” gav os en fin lejlighed til at genopfriske denne del af slægtens historie. Den hænger således sammen:

Vores ovenfor omtalte oldefar, sognepræst Frederik Peter Christian Moth, der den 28. april 1860 blev viet til vores oldemor, Elisabeth Augusta Holm,

Frederik Peter Christian Moth

Elisabeth Augusta Holm

var første generation, der igen opholdt sig permanent i Danmark efter fire tidligere slægtleds eventyr på St. Croix, St. Thomas og St. Jan.

Vi skal tilbage i tiden, til Hofmedikus hos Frederik III, Poul Moth, for at finde en forklaring på slægten Moth's tilknytning til de vestindiske øer. Poul Moth fik seks børn sammen med sin hustru, Ida Dorthea Burenæa, der var datter af borgmesteren i Kiel. Af disse seks børn skal omtales tre, der på hver sin måde har spillet en væsentlig rolle i forspillet til Mothslægtens 100-årige tilstedeværelse på de Vestindiske Øer. Nemlig deres næstældste datter, Beate Ingeborg (født 1646), deres næstældste søn, Mathias (født 1649) og deres yngste datter, Sophie Amalie (født 1654). Poul Moth var foruden hvervet som kong Frederiks livlæge også betroet opgaven som huslærer for kongens ældste søn, kronprins Christian, den senere kong Christian V. Det betød et dagligt samvær mellem kongefamilien og familien Moth, og moderen, Ida, har givetvis håbet på, at datteren Beate kunne charmere den jævnaldrende kronprins til et lidt tættere end blot venskabeligt forhold. Det blev dog som mange ved, Beates lillesøster, Sophie Amalie, der i en alder af kun 16 år blev den 8 år ældre kronprins' elskerinde. Herom skrev og udgav Carl Ewald i 1906 den historiske roman, "Sophie Amalie Moth" i serien Danske dronninger uden krone. Sophie Amalie blev stammoder til slægten Danneskiold-Samsøe.

Kronprinsen arvede i 1670 kongekronen efter Frederik 3., og som den unge konges "Maitresse de titre" fik hun sammen med sin moder stor indflydelse på kongens regeringsførelse. De fik blandt andet i 1675 udnævnt Sophie Amalies storebroder, den da 26-årige Mathias, til assessor i skatkammeret. Mathias viste sig at være en uhyre flittig og dygtig embedsmand og avancerede hurtigt, så han i 1693 blev "Hvid Ridder" og i 1695 gehejmeråd. Han overkom en lang række offentlige hverv og "ben", herunder et som direktør i Vestindisk Kompagni. Mathias Moth overtog fra sin moder i 1684 den ejendom i landsbyen Søllerød, der i dag er kendt som Mothsgården (<http://museer.rudersdal.dk>), hvor Søllerød Museum har haft til huse siden 1974. Ved Christian den 5.'s død i 1699 udskiftede den nye konge størstedelen af centraladministrationen, og Mathias – og Sophie Amalie – mistede næsten al indflydelse. Dog havde de formentlig del i, at kongen året før, i 1698, nåede at tildele Sophie Amalies nevø, amtmand over Ringsted og Sorø amter, Poul Moth, adelspatent med samme våben som sin onkel og tante, lige bortset fra farven på den nedadvendte måne, der er hvid i stedet for deres blå. (Mathias og Beate havde begge modtaget Våbenbrev i 1679).

Moths våbenskjold

Denne Poul Moth var søn af Sophie Amalies storesøster, Beate Ingeborg Moth og hendes første mand, biskop i Viborg, Jens Andersen Hals. Poul Moth blev således stamfader til den adlede Moth-slægt, og dermed også til de forsamlede gæster på "Mothsborgen" den 28. april 2012.

Amtmand Poul Moth fik to sønner, hvoraf den yngste, Frederik Moth, startede Moth-familiens vestindiske eventyr. Vi tror grandonkel Mathias har haft en finger med i spillet. Som nævnt ovenfor var Mathias Moth i 1699 stort set sat uden for indflydelse og beskæftigede sig næsten udelukkende med private interesser, herunder bl.a. oversættelse af Ovids Metamorfose, samt sin samling af den første danske ordbog med et omfattende indhold af ordsprog og andre sproglige udtryk. Fra denne ordbog har vi fundet denne artikels indledende citat, hvis visdom har medvirket til, at vi endelig har fået os taget sammen til at skrive dette lille koncentrat af Mothsagaen. Mathias beholdt imidlertid posten som en af Vestindisk Kompagnis direktører indtil sin død i 1719. Vi gætter på, at han i denne rolle har haft stor indflydelse på Frederiks valg af karriere. Frederik startede som kaptajn i Vestindisk Kompagni i 1721 og endte med, efter at St. Croix i 1733 var blevet erhvervet fra Frankrig, i 1736 at blive udnævnt til den første generalguver-

nør for alle tre vestindiske øer, St. Croix, St. Thomas og St. Jan. Han besad denne post i ti år indtil sin død på St. Croix i 1746. Herefter fulgte tre Moth-generationer, alle født i Vestindien, og med større og med tiden mindre indflydelsesrige positioner. Først Frederiks ældste søn, vicegeneralguvernør Frederik Christian Moth, født 1730 på St. Croix; derefter Frederik Christians ældste søn, generaladjutant Frederik Moth, født 1750 på St. Croix; og sidst hans søn, major i den vestindiske hærstyrke, Frederik Christian Patrick, født 1791 på St. Croix. Efter disse fire generationers over hundredårige vestindiske eventyr vendte Frederik Christian Patrick tilbage til København, hvor han døde i Sorø i 1851. Han fik seks børn, blandt hvilke vores ovenfor nævnte oldefader Frederik Peter Christian. Frederik Peter Christian blev født 1798 i København, som det første drengebarn efter tre storesøstre.

Fra Frederik Peter Christian, vores oldefader, nedstammer så som fjerde led "Mothsborgen"s bygherre, Jacob Sebastian Rose Moth, i hvis prægtige rundsal festen afholdtes.

Gæsterne foran "Mothsborgen". Det er Jacob til højre, lige bag sin yngste datter, Tara.

Denne rundsal, alias "Mothsborgen", fortjener et par sidste ord. Placeret lidt forsænket, midt i "The Magic Garden" (www.themagicgarden.dk) på Kronprinsessevej 11 i Fredensborg, ikke langt fra Fredensborg Slot, danner den i dag rammen omkring en række inspirerende, audio-visuelle koncerter og foredrag.

Rundsalen er bl.a. udstyret med komplet musikalsk studie- og fremvisningsudstyr, og er hjemmebase for Jacob og hans hustru Ecatarina's band, LilaRose (www.lilarose.com). Det er tanken og vores håb, at vi her kan holde premiere på den kortfilm om den vestindiske Mothsaga, som vi har planer om at optage, og som vi her har løftet sløret for.

Se DET er en begravelse, der vil noget

En begravelse: Lensgreve Christian Ahlefeldt-Laurvig, (1844-1917).

I 2003 fik jeg (Preben Ahlefeldt-Laurvig red.) brev fra fru Lise Færgemand, der er barnebarn af nu afdøde købmand Alfred Møller i Tranekær. Som ganske ungt menneske var købmand Møller landvæsens-elev på Tranekær, og som sådan oplevede han lensgreve Christian Ahlefeldt-Laurvigs begravelse på tæt hold. Hele forløbet skrev Alfred Møller ned, og fru Færgemand fandt disse notater og var venlig nok til at give mig en fotokopi, som jeg har renskrevet. Beretningen er så fuld af detaljer og gode observationer, at den giver et godt billede af en svunden tid. Hermed Alfred Møllers beretning:

**“Hvad vi elever på Tranekær Avlsgårde hørte og så i disse begivenhedsrige dage i Tranekær fra 28/8 - 10/9 1917.”
Alfred Møller.**

Hofjægermester, kammerherre, lensgreve, ridder af Dannebrog, storkorsridder p.p. Christian Ahlefeldt-Laurvigen til Tranekær døde tirsdag den 28. august 1917. Lensgreven har i den sidste tid været svagelig, dog have han hele tiden været oven senge og gået omkring, talt med sine folk og interesseret sig for alt, og særligt for sit landbrug.....

Da Greven tirsdag morgen efter sædvane gik ind i sit arbejdsværelse, satte han sig i en lænestol for at hvile sig. Et par gange kom kammertjener Flindt ind i værelset - den gamle Greve sad stille i sin stol, men tjeneren troede han blundede. Først da han ville vække greven, så han, at han var død.

Grev Ahlefeldt blev 73 år gammel. I en årrække boede han som stamherre på Brolykke og Nordenbrogaard. I 28 år sad han som besidder på det store skønne lensgrevskab, som omfatter det meste på Langeland. I de sidste 28 år havde langelandsgreven mange offentlige hverv. I 10 år var han sognerådsformand. I 18 år var han medlem af amtsrådet, og i 27 år var han landstingsmand. Endvidere var han i 9 år formand for de Samvirkende

Landboforeninger i Fyns Stift, for Kgl. Dansk Yachtklub og Langelands Banks Bankråd.

Som politiker var langelandsgreven udpræget konservativ, ja man tør næsten sige stokkonservativ. Lensgreven var en stejl natur og kunne vanskeligt indordne sig efter partierne. Han var en myndig mand, der vidste hvad han ville, men lensgreven forstod at forene sin myndighed med energi, og det har særlig givet sig udslag i hans store landbrugsarbejde. Lensmandens avlsgårde skulle drives som mønsterbrug, og bestandig knyttede han unge dygtigheder indenfor landbruget til sig. Han interesserede sig meget for sine elever, talte ofte med dem, ville altid deres bedste, og mange er de unge mennesker, som lensgreve Ahlefeldt har hjulpet frem.

I anledning af lensgrevens død er der stor sorg på hele Langeland. Overalt i byen flages der på halv stang lige fra mandag den 28. til onsdag den 4. august. Særlig mærkeligt er det at se, at det ahlefeldtske banner, som i de sidste 28 år har vajet fra toppen af familieflagstangen, nu er på halv. På Ladegården har vi

nymalet kornmagasinet, og der sidder der ca. 15 mand og binder guirlander af visne blade. På Gæstgivergården er der endnu flere. 4-5 vogne har nok at gøre dagen igennem med at køre vissent egeløv. Om aftenen får vi gratis

kaffe henne på Gæstgivergården. Og alle som een hjælper til for at smykke så smukt som muligt for den gamle lensgreve. Ved slottet er der rejst en mægtig æresport med grevens navnetræk i hans bannerfarver omgivet af 11 Dannebrogssflag.

Æresporten ved slottet - set "indefra" og "udefra"

32 mand har arbejdet på den æresport i 3 dage. Hele vejen står høje stænger omviklet med sørgeflor. Foran indgangen til kirken er en endnu smukkere port lukket med et mægtigt flortæppe. Over porten står det ahlefeldtske

våbenskjold i flagroset også hele vejen til kirken er en allé af flag. Kirken er smykket vidunderligt. Der er købt flere hundrede meter sort klæde til 18 kr. pr. meter.

Alt skal være sort og hvidt. Den udsmykning er kolossal kostbar, men tillige vidunderlig smuk. På hver stol hænger en hvid krans, og stolen er overalt beklædt med fint, sort klæde.

Æresporten ved kirken

De gamle ligkister er flyttet ud. Lensgreven skal stå mellem sine forældre, som ligger i to store marmorkister. Alteret er et væld af buketter og krans. Vi elever er bedt til møde på slottet søndag aften kl. 7 for at følge vor gamle lensgreve til kirken. Da greven interesserede sig meget for sine elever, har Hushovmesteren arrangeret det sådan, at vi bliver nogle af de første i ligtoget, og jeg håber da, at få en hel del at se.

Søndag aften

Vejret i dag var en del ustadigt, og vi fik desværre en del slemme byger. Hele Tranekær står i sorgens tegn. I formiddags var regnskabsføreren og jeg i kirke. Kirken var halvvejs pyntet. Alt er overtrukket med sort og hvidt klæde og flor. Alteret er et væld af blomster og krans. Slotsprovsten talte om den barmhjertige samaritan. Alle flag i byen var som sædvanlig på halv. Lige over middag var her en del fotografer at fotografere æresporten m.m. Kl. 4 strøede vi grønt hele vejen fra slottet til kirken. Vi skulle gå fra slottet 7.30, men allerede kl. 6.00 var slotsgården og ridebanen fuld af folk. Vi elever gik på slottet kl. 7 og gik op på 2. sal i lensgrevens arbejdsværelse og bibliotek. Trappegelænderet og alt andet er betrukket med sort klæde. Alle saloner er fulde af fine herrer i kjole og hvidt og høje hatte. Lensgrevens

kiste stod i biblioteket under et væld af kranse af sølv og palmer. Familien stod ved den ene ende, de nærmeste pårørende omkring og os i døren. Provst Sabroe holdt en kort og smuk tale, mindedes lensgreven, alle de samtaler han havde haft med ham og grevens interesse for sit folk. Derefter sang vi: "Til himlene rækker din miskundhed Gud" og vi bar kisten ud i entreen, hvorfra 4 kraftige mænd bar den 800 pund tunge kiste ned til trappen og ligvognen. Ligtoget var aldeles imponerende. Klokken var dengang ca. 7.30 og i den stjerneklare septemбераften hvilede der en egen gribende stemning over os alle ved at gå efter vor lensmands kiste, denne store rige lensgreve, som havde haft så stor indflydelse ved hoffet, i rigsdagen og overalt hvor han kom hen den mand som vi alle havde talt med, og som vi hver dag var vant til at se gå iblandt os.

Forrest i ligtoget gik De Danske Våbenbrødre med 4 Dannebrogssflag, et fanetog jeg aldrig har set mage til. Derefter fulgte 43 hvidklædte unge piger, som strøede blomster på vejen. Da fulgte ligvognen forspændt med 4 fuld-blodshingste med sort klæde med hvide sølvkors over. Hver hest blev trukket af en gammel mand, og på bukken sad grevens livkusk. Lige efter kisten fulgte stamherren, lensgreve Frits, Lundsgaard, greve Hans og hans broder Prebens lille søn Kai. Greve Preben Ahlefeldt-Laurvig, gesandt i Kina, Japan, rejste jo derover for 3 uger siden. Et herfra nylig afsendt telegram har nået ham i Tomsk, men han kan jo ikke komme tilbage. - Efter disse herrer fulgte arkitekten Koch, godsforvalteren m.m. Slotsladegårdens elever, grevens gamle tjenere, grevskabets folk og endelig alle de andre. Der var ca. 2000 mennesker. Derefter kom lensgrevinden og selskabsdamens vogn, komtessernes vogne og to kransevogne. Fra æresporten ved kirken bar funktionærerne kisten ind i kirken. I døren stod to politibetjente, og der kom jo næsten ingen af det mægtige ligtog ind. Der var ingen der "turde" sidde på de tre øverste stole, men så fik hovmesteren Corydan-Petersen, ham der var med fra Fyn, og mig med derop, så vi sad kun to alen fra de adelige. Der var lensgrevinden og stamherren, greve Hans, grevinde Danneskjold-Samsøe og børnene. Kirkesangkoret sang 2 salmer og provsten bad fader-vor. Derefter gik lensgrevinden ved stamherrens arm rundt om kisten 2 gange og så kransene. Lensgrevinden græd hele tiden og var så bevæget, at stamherren næsten måtte bære den gamle dame. Så vendte grevinden sig mod os og sagde tak for alt, hvad vi havde gjort.

Så gik de ud af kirken, og hele ligtoget defilerede forbi og så kisten og kransene. Om aftenen, da vi drak kaffe, var inspektøren, der ellers ikke havde været noget at mærke på, meget rørt. Alle mindedes vi vores gamle lensmand.....

Næste morgen fik vi fra hushovmesteren ordrer til uofficiel modtagelse af Hans Majestæt Kongen, hoffets herrer m.fl., som ønskede at være til stede ved lensgrevens bisættelse. På avlsgården blev der selvfølgelig en vældig travlhed. Vi har jo for længst indhøstet, tærsket størstedelen af sæden, og vi nåede nu at få jorden pløjet. Der blev pyntet og pusset alle steder.

Onsdag den 5. september skulle lensgreven bisættes. Dagen højtidelighold-

tes over hele øen, alt arbejde var standset, alle skoler var lukket. Et mægtigt fakkeltog fyldte ved middagstid alle veje, folk kom cyklende 7-8 mil fra. Den fynske adel havde selv lejet ekstradamper, og kl. 1.15 kørte vi til Åsø med 4 biler, 6 landauere og 22 Char-a-bancs, hvor alt skinnede, men omviklet med sørgeflor.

Jeg fik en anden mand til at køre mine heste og havde således bedre lejlighed til at følge med, og jeg havde mit sædvanlige held til at se og være med i alt. Kl. 1.20 kom 2 torpedobåde og en krydser, en chalup førte selskabet i land. Hoffets herrer og admiralen dannede en række og til sidst kom Chr. X. Han førte hånden til huen og gik hurtigt hen til stamherren og rystede hans hånd i bestemt 3 minutter 20 sekunder. Derefter hilste han på greve Hans, borgmesteren, hovmesteren m.fl. Kongen var i admiralsuniform og alle de øvrige herrer, 11 hofjærgermestre, kammerherrer m. fl. var alle i strålende galla.

De tre biler kørte Kongen og hans følge til slottet, og straks efter kom en ekstra damper med adelen, som vi så kørte til kirken.

Da klokkerne ved 2 tiden begyndte at ringe i den ældgamle slotskirke i Tranekær var 4-5000 mennesker forsamlet der, alle fæsterne dannede espalier, hver med et florumvundet dannebrogssflag i hånden, og fra kirkegårdsporten til kirken stod 46 hvidklædte blomsterpiger. Sidst af alle kom Kongen i lan-

dauer med kusk og 4 heste. En tjener i galla kom ud, åbnede døren og Kongen og lensgrevinden kom ud.

I kirken sås en repræsentativ forsamling en meget stor del af det fynske hartkorn, så godt som hele den fynske adel sad bænket i de kransebehængte og klædesbetrukne stole. Endvidere sås lensgreve Wedell-Wedellsborg, baron Zypthen-Adeler, lensgreve Schaffalitzky de Muckadell, baron Blixen-Finecke, de to forhenværende udenrigsministre, greverne Ahlefeldt-Laurvig og Raben-Levetzau, hofjærgermester Cederfeldt de Simonsen, forstander Madsen-Mygdal, provst Sabroe og de 14 præster fra øen, postmester greve Trampe, Odense, kontorchef Kyed, borgmester Schauenburg, stiftamtmand greve Wedell-Wedellsborg.

Kisten stod dækket af et mægtigt blomstervæld foran alteret, og på fløjspuder ved dets sider sås 11 sølvkranse.

Da orglet intonerede en sørgemarch, rejste alle i kirken sig op, og nu trådte Kongen i admiralsuniform og med enkelensgrevinden ved sin side ind i kirken. Derefter fulgte lensgrevens familie, hofchef, admiral Bardenfleth, kommanderende admiral Kofod-Hansen, jagtkaptajn, kommandør Greve, kaptajn Vench fra torpedobåden, adjutant, kaptajn Gyldenchrone. Efter en stærkt følt og inderlig tale, hvori provst Sabroe mindedes den afdødes rige hjælpsomhed, kastede han jord på kisten.

Alle pladser i kirken var nummereret, og man måtte have kort for at komme ind. De to tjenere ved døren, som jeg kendte meget godt, lod mig imidlertid slippe igennem, og glad var jeg. Jeg var næsten den eneste almindelige dødelige derinde. Der midt iblandt adel, Kongen og finhed sad jeg ved siden af Koch, men jeg havde også sagt, at jeg ville i kirken, om jeg så skulle kravle igennem tårnet.

Efter jordpåkastelsen blev kisten af alle grevens funktionærer båret ind i gravkammeret, hvor provsten holdt endnu en tale. Jeg stod da lige ved siden af Kongen. Da Kongen gav grevinden hånden var han stærkt grebet og havde tårer i øjnene, og det var ikke påtaget.

Så ringede klokkerne atter i slotskirken. Kongen gik forbi hele folket og kørte derefter til Åsø og gik om bord i torpedobåden. Adelen og dem fra Fyn sejlede lige efter Kongen og blev beværtet om bord på damperen. Familien spiste på slottet, men alle andre, hele Langelands befolkning, mange fra Kerteminde og Svendborg, spiste gratis på Gæstgivergården. Der var dækket 42 borde, og man spiste og drak uafbrudt fra kl. 4 til kl. 10. Der blev spist bl. a. 12.700 stk. smørrebrød, 800 l rødvin, 38 kasser cigarer. I sandhed, som der også stod i Fyns Venstreblad: Et bjerg af smørrebrød og et hav af vin. Hele døgnnet i forvejen havde man på Gæstgivergården smurt smørrebrød. Jeg var om aftenen omme at hjælpe til at pynte. Ja således endte og sikkert til alles tilfredshed, langelandsgrevens bisættelse.

På slottet er der almindelig sorg i 6 uger. Kuske og tjenere har fået sørgeliberi. Seletøj og vognlygter er florumvundne. Grevinden er helt ude af sig selv. Hun spiser med sine sønner på sit soveværelse og kommer aldrig ud. Husholdningselever og alle piger har fået sort tøj. Den nye lensmand på Tranekær er hofjærgermester greve Frederik (Frits) Ahlefeldt-Laurvigen, Rd. D., cand. mag. Han har tidligere været diplomat og har i de store verdensbyer studeret kunst, teater oghøns.

I den sidste tid har han som stamherre boet på Lundsgård ved Kerteminde. Han skildres i aviserne som en dygtig mand med et varmt hjerte, der altid rundhåndet og helst i hemmelighed hjælper den dårligst stillede i samfundet. Når man siger, han vil lave hele Langeland om til hønsegårde, så er det vist ikke helt rigtigt; men der er vist lidt om det. Greven er 47 år, ugift og tynd som et lys, næsten gennemsigtig. Overfor os i marken er han uhyre flink og rar. - Dette greveskifte vil dog sikkert medføre store forandringer på alt herovre, og mange af de bedste folk fra grevskabet rejser vist herfra. Den nye lensmand fik i onsdags af Kongen personlig "karakter, sabel og uniform" som lensgreve og overdraget hele lenet, og det Ahlefeldtske våbenbanner, der i de sidste 28 år har været til tops, men nu i de sidste 12 dage har været på halv, vajer nu atter fra toppen af bannerstangen, således som I ser på et af de billeder, der følger med.

SIGNETRINGER

SIGNETRINGER I GULD FRA EGET VÆRKSTED
VÅBEN GRAVERES SÅVEL I STEN SOM GULD
MODELLER EFTER EGET ØNSKE

Kongelig Hofjuvelerer

P. HERTZ

Grundlagt 1834

VEDEL & COLDING

Statsaut. ejendomsmægler

Salg af villaer, rækkehuse, sommerhuse og ejerlejligheder

Salg af erhvervsejendomme

Udlejning af villaer og lejligheder

VEDEL & COLDING · Onsgårdsvej 23 · 2900 Hellerup

info@vedel-colding.dk · www.vedel-colding.dk

Tel.: 2099 9146 / 4086 7332

Den afrikanske kaffefarm Granville i Kenya

– i fodsporene af min farfar, plantageejer Frederik Adolf
HARRY Grevenkop-Castenskiold

Af Lise Grevenkop-Castenskiold, datter af HENRIK Harry Grevenkop-Castenskiold

I mange år havde jeg drømt om at se min farmor og farfars kaffefarm udenfor den lille by Thika i Kenya, hvor de boede fra 1954-1965. Jeg vidste dog på daværende tidspunkt ikke, om kaffefarmen stadig fandtes, idet jeg ikke kunne finde noget, der hed Granville på internettet.

Min farfar, i daglig tale kaldet Harry, boede i Kenya inden 2. verdenskrig. Her arbejdede han som bestyrer af en sisal-farm, men på grund af krigen, strandede han i Danmark, hvor han åbnede en chokoladeforretning i Store Strandgade, samt delikatesseforretningen Tamu (*Kaffeforretningen findes stadig i dag under samme navn, men med nye ejere <http://www.tamutamou.dk/>*) på Godthåbsvej 132 i København. Min farfar mødte i denne periode min far-

mor, Gerda, som han blev gift med i 1946. De rejste til Kenya medbringende deres lille søn - min far, der netop var født i 1947. Tamu herhjemme blev overtaget af min farmors søster og hendes mand, og de fik senere mulighed for at have kaffe fra Granville i butikkens sortiment.

Tilbage i Kenya bestyrede min farfar igen sisal-plantagen lidt udenfor Thika. Boligforholdene var meget primitive. Elektricitet var der ikke noget af og vand blev dagligt hentet med en oksekærre ved floden Tana, der gennemskar plantagen. Min far lærte at tale swahili samtidigt med dansk og engelsk. Min farmor var ikke så hurtig til at lære swahili, så hun brugte min far – som jo var et lille barn, der lige havde lært at tale - som tolk, når hun skulle forklare noget for de ansatte på farmen.

I starten af 1950'erne ankom et amerikansk filmhold til farmen for at optage filmen Mogambo. I den forbindelse fik de besøg af Clark Gable, Ava Gardner og Grace Kelly under optagelserne til filmen, og min far sad efter sigende på skødet af Grace Kelly.

I starten af 1950'erne købte min farfar og farmor så farmen Granville. Her skabte de en velfungerende kaffefarm, hvor der også blev produceret mælk. Boligforholdene var anderledes moderne nu med egen vand- og elforsyning. På farmen boede de ca. 30 fastansatte i hytter på bredden af floden Chania. Min far legede med de afrikanske børn og fik at vide, at han skulle

afholde sig fra at spise, hvis han blev budt på noget. Men han kunne ikke lade være med at smage på majsgrøden, grøntsagssovsen og de bagte majs, som blev tilberedt på et bål i hytterne, og han syntes det smagte dejligt. Han bevarede det derfor som en stor hemmelighed, at han trods formaningerne spiste de lokale lækkerier.

Arbejdsdagen på farmen begyndte med malkning kl. 5.30 om morgenen. Tre afrikanere sørgede for håndmalkningen. Mælken blev omgående transporteret de 5-6 km til mejeriet i Thika på cykel. Markarbejdet med lugning, beskæring af kaffebuske, plukning af kaffe mv. startede ved 8-tiden og sluttede sidst på eftermiddagen. I perioden, hvor der blev høstet kaffe, måtte de fastansatte på farmen have hjælp af folk udefra til plukning af kaffebærrene. I højsæsonen kunne der være helt op til 60 - 70 folk, primært kvinder, beskæftiget med kaffeplukning. Mange havde deres småbørn med. De mindste sad på morens ryg og var bundet fast med et stort klæde, mens de større børn legede i træernes skygge. Sidst på dagen blev kaffebærrene transporteret pr. traktor til fabrikken, der lå ned til floden. Her blev bærrene afskallet, hvorefter de fugtige bønner blev lagret i betonbassiner i 3 døgn, hvor en gæringsproces sørgede for at slimen omkring bønnerne blev opløst. Herefter blev bønnerne skyllet, sorteret og lagt til tørre i solen på lange borde.

Min farmor og farfar havde et godt forhold til de ansatte. Min farfar fik

øgenavnet "Oleo" der betyder "i dag", fordi han altid sagde: "Det skal gøres i dag og ikke i morgen". Dialogen foregik altid med meget humor. Min farmor sørgede for, at alle fik forebyggende vaccinationer og naturligvis lægehjælp, når behovet opstod. Mødre med nyfødte var flittige besøgende, for at få gode råd, om barnepleje osv.

I 1961 fik min farfar og farmor besøg af det dengang meget mondæne blad "Tidens Kvinder," der skrev en stor artikel med fine farvebilleder om livet på farmen (*Interesserede læsere kan rekvirere en pdf fil med denne artikel*). Farmen blev solgt i 1962, men mine bedsteforældre blev boende og drev farmen frem til starten af 1965.

I 2012 fik jeg muligheden for at rejse til Kenya med et privat rejseselskab. Selskabet inkluderede min kæreste, hans forældre, min fars kusine på 78 år (hun havde boet 4 måneder på kaffefarmen for 50 år siden), min veninde, et antal skønne mennesker fra Aalborg-området og 2 italienske damer. Turen blev arrangeret af en tidligere guide i Kenya. Det lykkedes ved hjælp af min fars gode stedsans samt Google Earth at finde de nøjagtige koordinater og se, at farmen så ud til at være intakt. Min kæreste, Lars, fik printet en detaljeret vejbeskrivelse, og vi fik arrangeret, at hele rejseselskabet skulle med ud at finde kaffefarmen, mens vi var i Kenya.

Efter en overnatning i Nairobi, tog vi af sted på safari i tre safari-biler. Vi var

først i Masai Mara nationalparken, hvor vi så elefanter, løver, giraffer, leoparder, flodheste, krokodiller, gnuer, antiloper mm. Ved floden holdt vi skovtur det samme sted, som min far kom som dreng. Jeg sendte ham en sms (*Der var god mobildækning overalt i Kenya – selv ude midt i national parkerne!*) og han svarede "Pas på aberne – de vil prøve at stjæle jeres madpakker". Ikke så snart vi havde sat os med madpakkerne, var der en abe (*Hvis I har børn eller børnebørn, der kender "Læsefidus" bamsen fra skolebøger – så var der tale om en sådan abe!*), der stjal både en sandwich og herefter en banan fra vores selskabs politimand fra Aalborg! Det morede vi os meget over.

Endelig blev det tid til at finde kaffefarmen. Lars måtte overtage styringen med hvilken vej, vi skulle køre, idet chaufførerne ikke rigtig forstod det med Google Earth. Vi kørte langt ud ad en jordvej, og da Lars sagde, at vi skulle til vestre ned af en anden jordvej imellem kaffeplanterne, var det med stor forbløffelse for især chaufførerne, at vi pludselig holdt foran kaffefarmens bygninger, der matchede billederne fra dengang. Farmen hedder i dag Mihando Estate og er en del af et større konsortium, der ejer kaffefarme og safari lodges.

Bestyreren, der i dag bor i huset, var desværre ikke hjemme, så vi kunne ikke komme indenfor. Men vi gik rundt om huset og så haven, kaffeplantagen og bygningerne udefra, imens chaufførerne og nogle af farmens medarbejdere forsøgte at ringe til forskellige for at spørge om lov. Det lykkedes os

at tage en del billeder udefra. Stedet ligner sig selv – dog er huset ikke blevet vedligeholdt og min farmors smukke have havde lidt en krank skæbne. Det var en meget stor oplevelse at stå der og lade sig fotografere foran kaffeplanterne og bygningerne – der ser nøjagtig ud som på billederne fra dengang. Efter besøget på kaffefarmen kørte vi ind til Thika, og spiste frokost på Blue Post Hotel, hvor man i kolonitiden hentede sin post og spiste frokost ved vandfaldet. I dag kommer der mange lokale forretningsfolk og spiser frokost her. Man kan på YouTube se små film klip om både hotellet og vandfaldet.

Efterfølgende har jeg fundet ud af, at kaffebønner fra MihandoEstate i Kenya i januar 2012 blev kåret som nr. 4 på verdensmarkedet af "The Rainforest Alliance's biannual cupping event" (<http://www.rainforest-alliance.org/newsroom/news/cupping-quality-dec2011>) i Long Beach California ("recognizing farmers for their hard work in producing high quality sustainable coffee"). Farmen er også med i 4C Coffee Association (<http://www.4c-coffeeassociation.org>), og blev i 2009 "Rainforest certificeret".

Mihando Estate har efterfølgende oplyst, at over 85 % af kaffeplanterne er de oprindelige, som blev plantet af min farfar og farmor i starten af 1950-erne! Der er i dag over 100 ansatte på farmen, hvoraf ca. 60 er bosiddende i de oprindelige huse.

Efter besøget på kaffefarmen kørte vi til Nairobi, hvor vi så min fars gamle kostskole, Nairobi Primary School, og forsøgte at forestille os, at man dengang kørte på en jordvej hele vejen til Nairobi. Vi så også Sarova Stanley hotellet, det tidligere Stanley Hotel, hvor Karen Blixen kørte ind med hestevogn og fik sin eftermiddagste om søndagen. Det var også her min farfar og farmor fik lidt frokost på fortovsrestauranten "The Thorntree", når de var på bytur til Nairobi.

Dagen efter besøgte vi Karen Blixen farmen. Det var fantastisk at kunne kombinere indtrykkene fra de to farme. På Mihando Estate var alt det ydre intakt og på Karen Blixens farm var alt det indre intakt. Man kunne se kopi af hendes skrivemaskine, rejsekufferter, tøj, møbler osv. Udenfor huset er der en dejlig have, men ingen kaffeplanter, idet Nairobi by er vokset, så byen i dag omslutter grunden.

Vi afsluttede ferien med en uge i Mombasa. Her besøgte vi Nyali Beach Hotel, der blev bygget i 1946, og er et af de få hoteller, der er tilbage fra kolonitiden. Her var min far på ferie som dreng. Da vi fløj tilbage til Nairobi så vi i solopgangen Afrikas højeste bjerg, Kilimanjaro, som min far besteg, da han var i starten af 20'erne og var på ferie i Kenya. Turen til Kenya var slut for denne gang. Sikke en oplevelse i vintermørket. Vi besluttede, at vi fremover vil rejse ud 14 dage i februar. I år gik turen til Sydcalifornien, hvor vi bl.a. besøgte Christian og Cecily Castenskiold, der har boet i USA i mere end 60 år.

Lidt mere historie fra Kenya:

Min far og hans kusine Inge-Merete, der var med på turen, har også underholdt os med, hvordan man kom til Kenya dengang. Det var først med tog til Italien, så videre med skib gennem Suez-kanalen til Mombasa i Kenya og derfra til Nairobi med tog. Senere var det med SAS fra København, hvor rejsetiden var 24 timer med mellemlandinger i Frankfurt, Zürich, Athen og Khartoum, inden man nåede frem til Nairobi. I starten af 1960-erne kostede en returbillet med fly til Nairobi ca. 10.000 kr, en meget høj pris i forhold til flyvning i dag. SAS-piloterne var nogle gange på besøg på Granville, når besætningen havde et stop i Nairobi, så engang da min far skulle ud på ferie fra sit kostskoleophold på Stenhus, inviterede de ham ud i cockpittet og fløj en runde om kaffefarmen Granville med DC-7 flyet, inden de landede i Nairobi.

For yderligere information eller ønske om at få artiklen fra Tidens Kvinder tilsendt, kan man kontakte Lise på lise@grevenkop-castenskiold.dk

Links til yderligere info:

Safarilodges:

<http://www.sopalodges.com/masai-mara>

<http://www.flamingohillcamp.com>

<http://www.sopalodges.com/naivasha>

Historiske hoteller:

<http://www.nyali-international.com>

<http://www.sarovahotels.com/stanley>

Karen Blixen Museum:

<http://www.museums.or.ke/content/blogcategory/13/19/>

Nairobi primary school:

<http://www.nairobiprimary.sc.ke>

Mihandokaffe:

<http://www.rainforest-alliance.org/newsroom/news/cupping-quality-dec2011>

<http://www.4c-coffeeassociation.org>

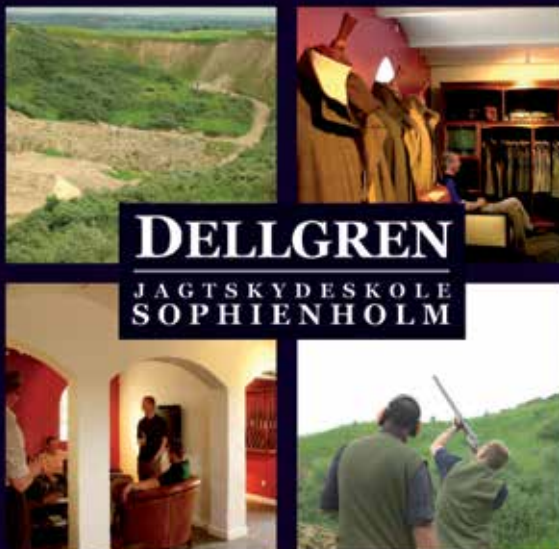

Hos ØkoMatch har vi fornøjelsen af at samarbejde med Dansk Adelsforening.

ØkoMatch er den ideelle samarbejdspartner for virksomheder og foreninger, der ønsker en professionel håndtering af høj kvalitet omkring deres økonomiske rutiner eller økonomiske projektopgaver.

Baseret på principper om overkommelighed og overskuelighed for vores kunder, tilbyder et engageret og kvalificeret team hos ØkoMatch alle ydelser indenfor virksomhedens økonomi- og regnskabsfunktioner.

Kajerødvej 42B • 3460 Birkerød • T: 4582 3990
info@okomatch.dk • www.okomatch.dk

www.jagtskydeskole.dk
tel.: 2171 3171 - mail: Dellgren@Jagtskydeskole.dk

Kom og vær med til stor fest!

I weekenden 30. august til 1. september holder CILANE - den internationale paraplyorganisation for adelsforeninger – delegeretmøde i København. Dansk Adelsforening står for arrangementet, hvor højdepunktet vil være en stor fest sammen med ungdomsafdelingen om aftenen, lørdag den 31. august.

Bestyrelsen opfordrer hermed medlemmerne af den danske adel til at komme. Hvornår har vi sidst samlet så mange danske adelige til samme fest? Man skal vel næsten tilbage til de glade dage i slutningen af 1800-tallets København. Nu er chancen der igen!

Vi er mange, der synes, at de sjoveste fester er dem, hvor alle generationer tropper op. Vi er garanteret en stor deltagelse fra vores ungdomsafdeling, hvorfor ikke følge deres eksempel og sætte kryds i kalenderen lørdag den 31. august.

CILANE

blev dannet i 1959 og er en paraplyorganisation for adelsforeninger i følgende lande: *Belgien, Danmark, England, Finland, Frankrig, Holland, Italien, Malta, Pavestaten, Portugal, Rusland, Schweiz, Sverige, Tyskland, Ungarn. Spanien har observatør status.*

INTERNATIONAL WEEKEND

Vores trofaste læsere har fulgt med i Ungdomsafdelingens aktiviteter, der har inkluderet en årlig international weekend. I år bliver den afholdt i København samtidigt med CILANE's årlige delegeret møde.

Så til jer læsere, der er medlem af Ungdomsafdelingen – eller godt kunne tænke jer at se, hvad det er for noget – tag kontakt til DAU og hør mere.

For første gang er Dansk Adelsforening værter
for et internationalt adelstræf i København.
Derfor har Dansk Adelsforening den glæde at kunne invitere
alle sine medlemmer samt ledsagere til

Bal

Lørdag d. 31. august 2013 kl. 18:30
Odd Fellow Palæ, Bredgade 28, 1260 København K

Der vil blive serveret en tre retters menu med tilhørende vinmenu, skænket ad libitum.

Forret:

Taskekrabbe serveret med græskarpuré, crudités af græskar
samt krabbe/citron emulsion.

Hovedret:

Dansk okse fra Himmerland serveret med sauce af kalvehaler,
brunoise af rodfrugter samt stegte bøgehatte.

Dessert:

Syltede Conference pære serveret med hvid chokolademousse,
yoghurtcreme samt pære sorbet.

Herefter serveres kaffe & the i de tilstødende lokaler.

Efter middagen er baren åben for egen regning.

Big band vil åbne dansegulvet, Les Lanciers og anden dans vil følge.

Påklædning: Smoking eller tilsvarende

Pris

Medlemmer samt eventuelle ledsagere: kr. 700 pr. person.
DAU medlemmer (til og med 30 år) samt eventuelle ledsagere: kr. 500 pr. person.

Tilmeldingsprocedure

OBS: Allersenest tilmeldings- og betalingsdato er torsdag d. 8. august 2013.

Efter denne dato besluttet det, om der kan oprettes en venteliste.

Tilmelding med følgende informationer (titel, navn, alder og sprogkundskaber)
sendes via e-mail og samtidig betaling skal ske til:

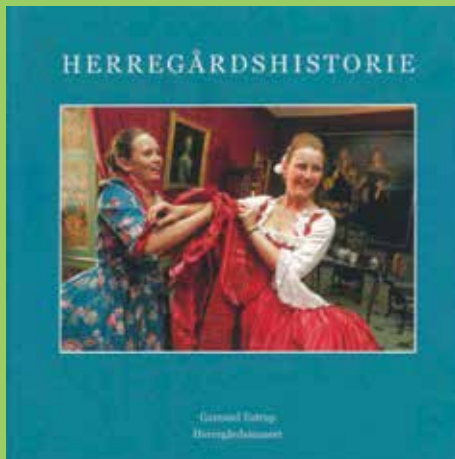
Leanne Iermiin, Willemoesgade 81, 3.tv, 2100 København Ø,
tlf. 41832346, leanne@iermiin.dk

HUSK navn ved indbetaling: reg. nr. 5011 Kontonr. 139 355 4

Herregårdshistorie

*Gammel Estrup Herregårdsmuseet,
180 sider*

DETTE ER EN VIDUNDERLIG BOG, hvis man interesserer sig for herregårdskultur og historie. Fyldt med anekdoter og alsidige historier er Herregårdsmuseet på Gammel Estrup ved Auning, Djursland, mester for endnu en bog om herregårdshistorie. Den syvende i rækken og jeg kan anbefale alle, der har interesse for historier om de gamle store steder, at købe bogen.

I denne udgave omtales et middagstaffel på Hvidkilde i 1785, hvor kokken på herregården, Carl Müller, samtidig udgav en kokebog med 489 opskrifter og 7 menuer med anvisninger på, hvordan der skulle anrettes ved bordet. Taflet havde 15 retter serveret i mindst tre anretninger. Vi hører om Charlotte Schimmelmänn, der holdt saloner i parrets palæ i Norgesgade (nu Bredgade) i København, hvor man kunne diskutere sin viden sammen med Eliten; andre intelligente og oplyste mennesker. Her kunne sagtens indfinde sig 300 gæster, der blev trakteret med den franske koks fineste retter. På samme tid på landet herskede en enkel og ukunstlet herregårdsarkitektur med den indkaldte franske arkitekt, Nicolas-Henri Jardin i spidsen. Læs også om mode og maling i 1700 og 1800-tallet.

Schimmelmänn's palæ

Om Magtens iscenesættelse i familien Scheel, hvor Christen Scheels mor skriver til ham i 1717. Hun har ikke hørt fra ham, trods hun har sendt ham tre breve og fra anden side har hørt om datoen for hans bryllup. Om at genskabe et rokoko-hjem. Om den langelandske herregårdsarkitektur i historicismen (dyrkelse af tidligere tideres stilarter), interessant læsestof for alle godsejere på Langeland. Om adelsportrætter fra Christian 4.s

tid. Om kulturarv i Kattegat og Skagerrak området. Om godsejernes indtægtskilder mellem reformationen og landboreformerne. Og om herregårdene i landskabet og på nettet. Om herregårdsforskning og selvfølgelig om Herregårdsmuseet i 2011.

Foto Gl. Estrup Herregårdsmuseet

Til de af Jer, som endnu ikke har været på besøg på Gl. Estrup. Skynd Jer derhen og tag hele familien med! Og hvis I kan, så køb hele serien af bøger, som er udkommet derfra. Der står så meget om så meget, og man kan slet ikke lade være med at læse artiklerne. (AvL)

EFTERLYSNING AF FAJANCEOVN FRA 1700-TALLET

Forleden blev jeg (Anna von Lowzow) kontaktet af Gammel Estrup – Herregårdsmuseet, hvis fornemmeste opgave er at gøre fortidens liv tilgængeligt og vedkommende for nutidens mennesker. Museet har gennem en årrække arbejdet målrettet på at nytænke og restaurere hovedbygningens historiske interiører, der tager de besøgende med på en rejse gennem 400 års herregårds- og danmarkshistorie. Nu er turen kommet til salonen, som dannede ramme om herskabets familieliv i 1790'erne.

I den forbindelse efterlyser museet en fajanceovn til et af rummenes ovnnicher, da den ovn, der oprindeligt har stået i nichen, desværre er gået tabt i forbindelse med godsets afhændelse i 1926.

Museet er derfor meget interesseret i at erhverve en sådan ovn fra 1700-tallet.

Henvendelse til museumsinspektør Marie Andersen
på ma@gammelestrup.dk

Frokost og koncert i Moltkes Palæ for Valløs unge stiftsdamer

Af Anne Sophie Scavenius

En kold søndag i marts havde Vallø Stift inviteret alle stiftsfrøkener- og damer over 15 år til frokost og koncert med Sebastian Lind. Man er stiftsfrøken indtil, at man har modtaget Valløbånd og bryststjerne, hvilket sker ved det 18. år. Derefter er man stiftsdame.

Dagen begyndte med en lille velkomstdrink i foyeren i Moltkes Palæ. Stiftsdamerne var mødt talstærkt op og flere var rejst fra Jylland, Fyn og selv hele vejen fra Oslo. Alle var inviteret med en veninde, hvilket flere havde valgt at gøre brug af. Vi var i alt 25 deltagere, herunder Valløs dekanesse Marianne Bardenfleth, kurator Henrik Wedell-Wedellsborg og hans hustru Gitte. Efter drinken gik vi til bords i Dronninggaard Salon, hvor der var dækket festligt op. Vi blev guidet til bords af Marianne, som herefter bød os alle velkommen. Karinna Bardenfleth og jeg fortalte herefter lidt om tankerne bag arrangementet.

Det var vores første arrangement uden for Vallø rammer, og vi ville gerne have et arrangement, der var afslappet samtidig med, at alle fik en oplevelse. Flere af stiftsdamerne havde mødt hinanden før til audiens og til arrangementet på Vallø sidste år, og vi mente, at en frokost som et af de første arrangementer var en god måde at lære hinanden bedre at kende.

Under frokosten fortalte Henrik Wedell-Wedellsborg om Vallø Stifts formål og historie tilbage fra 1300-tallet og frem til i dag, herunder den dramatiske kærlighedshistorie om Kong Frederik IV og Anna Sophie Reventlow, hvor kongen skænkede sin hustru Vallø, som hun senere blev forvist fra efter kongens død.

Efter frokosten kom Sebastian Lind og band og spillede en intimkoncert. Sebastian Lind er singer-songwriter og har udgivet to albums. Derudover er han flere gange blevet kåret til Ugens Uundgåelige på P3. På dagen sang Sebastian og spillede på guitar, mens hans bandmedlemmer spillede på hhv. guitar og trommekasse. Koncerten varede 45 min. og var en rigtig fin måde at slutte frokosten på.

Arrangementet var ment som indledning til en række af arrangementer for Vallø stiftsfrøkener- og damer. I øjeblikket er foredrag, teaterarrangementer, bal på Vallø, julemarked og velgørenhedsarrangementer på tegnebrættet, men vi vil meget gerne høre mere fra stiftsdamerne om, hvad de gerne vil deltage i, og om de har nogle forslag til aktiviteter. Derfor vil vi udsende et spørgeskema til alle stiftsfrøkener- og damer over 15 år med mulighed for input og kommentarer.

Vi var meget glade for det store fremmøde og den hyggelige dag og vi glæder os til fremtidige arrangementer. Der skal lyde en stor tak til Vallø Stift for at gøre dette fine arrangement muligt.

*For nærmere informationer om indmeldelse i Vallø Stift
kontakt: (+45) 56 26 05 00 eller mail: administration@valloe-stift.dk*

EFTERLYSNING

Jeg er aktiv langbueskytte og er flere steder stødt på Gregers Ahlefeldt-Laurvig-Billes navn, og jeg har læst hans lille bog om Moderne Bueskydning med interesse.

Flere steder nævnes hans samling af buer, og jeg er interesseret i at høre, om nogen i foreningen kender til denne samling, og hvor den i givet fald findes?

Derudover er jeg interesseret i at høre, om der er andre aktive langbueskytter i foreningen.

Henvendelse til
Arkitekt m.a.a. Jan Bille
45 3084 1730
Janb@roskilde.dk

BENTE BERNSTORFF

Udfører portrætter af voksne,
børn og hunde,
som oliemaleri eller kultegning
Se venligst min hjemmeside
www.bente-bernstorff.com
eller på tlf. 3312 1931

Martin Hammerich – kunst og dannelse i Guldalderen

Redigeret af Jesper Brandt Andersen
Forlaget Vandkunsten

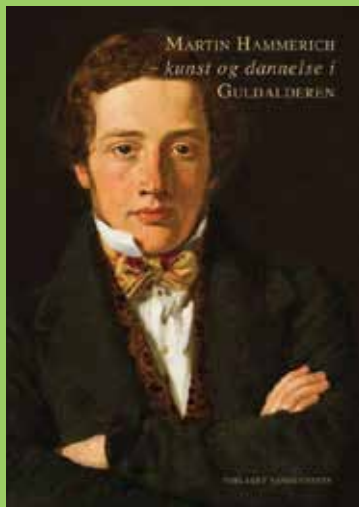
Er man interesseret i Guldalderen, så kan man ikke komme uden om denne bog. Det er et stort og rigt illustreret værk skrevet af en perlerække af historikere, kunsthistorikere og litterater.

En af de ting, bogen i anmeldelser er blevet kritiseret for, er også dens styrke. Åndseliten i Guldalderen var på mange leder indspist – faktisk var mange af dem endog i familie med hinanden. Dette dækker det indledende kapitel, og har man mod på at få styr på alle navnene – og der er mange – så bliver det rigtigt sjovt, for så får man en helt anden forståelse for tiden.

Et andet kapitel fortæller om Hammerichs skoleliv, han var bestyrer af Borgerdydskolen på Christianshavn i 25 år og satte væsentlige spor indenfor udvikling af skolevæsenet. Flere kapitler har Iselingen som centrum – herregården ved Vordingborg. Gennem sit ægteskab med Anna Mathea Aagaard blev Iselingen (efter svigerfaderens død) deres hjem på landet, hvor de fik besøg af mange af tidens store personligheder – ikke mindst Skovgaard, der har sit helt eget kapitel. Hvem kender ikke det fantastiske billede "Bøgeskov i maj", men vidste I, at det var Hammerich, der havde foreslået netop det motiv?

Hammerichs opvækst, uddannelse og liv er indbegrebet af, hvad man som et dannet menneske skulle gøre i tiden. Læs bogen og nyd den – og tænk måske over, hvad man engang vil skrive om vores tid, hvor almen dannelse er blevet så ualmindelig.

Elisabeth Ahlefeldt-Laurvig

Navne i Meddelelser

Giftermål

Greve Christopher Schaffalitzky de Muckadell (Arreskov)
gift med Pia Schnell Mølgaard den 10. november 2012

Baron Flemming Lerche-Lerchenborg gift den 22. juni 2013
med Siobhan Geoghegan (London)

Marc Bruun de Neergaard gift 22. Juni 2013
med Leanne Louise Iermiin

Børn

Nadia og Christian Sehestedt Juul, en datter, Rebekka
født den 18. august 2012

Døde

Isobel Høegh-Guldberg - Australien
(født 06. august 1930 – død 24. januar 2013)

Emilie Merry von Linstow
(født 27. december 1914 – død 19. februar 2013)

Baronesse Alice Marie Wedell-Wedellsborg
(født 30. oktober 1920 – død 21. februar 2013)

Jorunn Hveding Aubert
(født 14. jan. 1950 i Oslo – død 14 marts 2013 i Biri (Norge)).

Overlæge dr. med. Preben Erik Moltke
(født 28. april 1923 – død 21. marts 2013)

Grevinde Kirsten Moltke, enke efter arkitekt Erik greve Moltke
(født 31. december 1928 – død 19. marts 2013)

Trine Robsahm Aubert, Bærum i Norge
(født 16. maj 1953 – død 27. april 2013)

Tove Kindt, født Castenskiold
(født 2. oktober 1924 - død 25. april 2013)

Nelly Bülow
(født 7. februar 1927 – død 29. april 2013)

Grevinde Dorrit af Rosenborg
(tidligere gift med Prins Oluf (1923-1990)
(født 8. september 1926 - død 14. maj 2013)

Greve Christian Frederik Franz Knud Harald
Carl Oluf Gustav Georg Erik af Rosenborg
(født 22. oktober 1942 - død 21. maj 2013)

Udnævnelser og ordener

Kammerherrer

Godsejer, hofjærgermester Jørgen Christian Skeel til Birkelse

Kommandørkorset af 1. grad af Dannebrogordenen

Advokat, kammerherre Henrik baron Wedell-Wedellsborg

Om Navne i Meddelelser

Redaktionen er desværre ikke bekendt med alle nyhederne blandt Danmarks 7.500 adelige. Vi modtager derfor meget gerne nyt fra medlemmerne til opdatering af navnesiderne. Send mail til: anna.lowzow@nordiskfilm.com

Synes du, at din egen slægt bliver overset?

Så skriv om den i Meddelelser.

Vi er mange, som gerne vil læse om den.

VEJLEDNING OG SALG AF:

Finere gardin & møbelstoffer

Agramaner og possementer

Syning, ophængning og
ombetrækning

30 års erfaring

CLASS & CO

Tlf. 39 61 10 73

mail@class-co.dk

REOL & SKABSBYGGERI

25 år med eget concept -
fremstilling og montering

ENGSTEDGAARD

Tlf. 45 57 10 55

post@engstedgaard.dk

www.engstedgaard.dk

